

Onderwerp : Doorstroomlocatie in Doezum
Zaaknummer : 1969200691
Datum : 11 maart 2025
Gemeenteraad : Ja, via raadsinformatiebrief

Besluit:

1. Het voorgenomen collegebesluit van 21 januari 2025 om een doorstroomlocatie te realiseren aan de Provincialeweg 133a in Doezum met 25 chalets voor 75 á 100 statushouders géén vervolg te geven. Dit op basis van de uitkomsten van het participatietraject. En wegens het feit dat een afschaling van de omvang van de doorstroomlocatie leidt tot een tekort op de exploitatie die voor rekening van de gemeente komt.
2. Om géén voorstel te doen aan de gemeenteraad om te komen tot een doorstroomlocatie in Doezum, en de gemeenteraad hierover via bijgevoegde raadsinformatiebrief te informeren;
3. Het plan van aanpak voor het realiseren van de taakstelling huisvesting statushouders te herijken. En om samen met onze inwoners invulling te geven aan deze taakstelling, waarbij blijvend wordt gekeken naar spreiding over de gemeente. De gemeente blijft verantwoordelijk voor de invulling van de wettelijke taak: het huisvesten van statushouders.
4. De komende tijd blijvend in te zetten op het bevorderen van de maatschappelijke betrokkenheid om de taakstelling voor het huisvesten van statushouders te realiseren. Door inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties bij het verwezenlijken van deze wettelijke opgave te betrekken.

Inleiding

Op 21 januari 2025 hebben we het voorgenomen besluit genomen om een doorstroomlocatie voor 75 á 100 personen te realiseren aan de Provincialeweg 133a in Doezum. Daarbij hebben we ook besloten om voorafgaand aan het definitieve besluit omwonenden en andere belanghebbenden door middel van raadpleging te laten participeren. Hiervoor zijn op maandag 24 februari 2025 twee bijeenkomsten in sporthal De Leegens in Doezum georganiseerd waar omwonenden van 1000 adressen voor waren uitgenodigd. Verder hebben we een reactieformulier opengesteld waarop 139 reacties zijn ontvangen. Daarnaast zijn er reacties ontvangen per post, e-mail en telefoon. Op basis hiervan hebben wij een definitief besluit genomen.

In deze onderbouwing schetsen we eerst de wettelijke taak en de omvang van de opgave van heden en de reeds ondernomen acties. Vervolgens geven we aan wat de opbrengst van het participatietraject is geweest en welk besluit we op basis daarvan hebben genomen, waarbij wij ook andere overwegingen waaronder de financiële implicaties hebben meegenomen.

Taakstelling huisvesting statushouders

De gemeente heeft op grond van de Huisvestingswet een wettelijke taak om statushouders te huisvesten. Deze wordt halfjaarlijks door het Rijk bepaald, het toezicht op de naleving ervan is in

handen van de provincie. De huisvesting van statushouders vindt in onze gemeente plaats in samenwerking met (onze enige) woningcorporatie Wold en Waard.

Statushouders, die door het COA aan onze gemeente worden gekoppeld, komen in aanmerking voor een woning van Wold en Waard. Zij behoren tot de categorie preferenten¹, wat betekent dat zij tot bepaalde hoogte voorrang krijgen bij de toewijzing van woningen in de sociale woningvoorraad.

Achterstand en indeplaatsstelling

Op 1 januari 2025 had de gemeente Westerkwartier een achterstand in het huisvesten van statushouders. Deze achterstand betreft het jaar 2023 en is verdeeld in een achterstand van 42 personen uit de eerste helft van 2023 (2023-I) en 38 personen uit de tweede helft van 2023 (2023-II). Deze achterstand is hoofdzakelijk veroorzaakt door een verhoging van de taakstelling voor de huisvesting van statushouders door het Rijk. De provincie Groningen heeft in het licht van deze achterstand op 7 januari 2025 besloten in de plaats te treden voor de achterstand van 2023-I en een voornemen geuit om in de plaats te treden voor de achterstand van 2023-II. Dit betekent concreet dat de provincie de taken en bevoegdheden van de gemeente (college, raad en organisatie) overneemt. De provincie heeft de effectuering van deze indeplaatsstelling uitgesteld tot 1 april van dit jaar en de gemeente tot deze datum de tijd gegeven om de achterstand in te halen. Als op deze datum de achterstand van 2023-I niet is ingehaald, treedt de indeplaatsstelling in werking.

Stand van zaken realisatie taakstellingen 2023, 2024 en 2025

2023

Met een grote inspanning hebben wij in de afgelopen twee maanden de groep van 42 personen van 2023-I terug kunnen brengen naar 14 personen op dit moment. Hierbij hebben we dankbaar gebruik kunnen maken van initiatieven vanuit de lokale samenleving, meer specifiek maatschappelijke partijen en particulieren. Voor 12 van deze resterende 14 personen hebben we ook al afspraken gemaakt voor plaatsing in een tijdelijke vorm van huisvesting vóór 1 april 2025. Hoe dan ook: op dit moment moeten we nog voor 2 personen huisvesting regelen vóór 1 april 2025. Hiervoor plegen we extra inspanningen.

Nadat de resterende taakstelling van het eerste halfjaar van 2023 is gerealiseerd, moeten we de taakstelling van het tweede halfjaar van 2023 realiseren. Dat gaat om nog 38 personen. Ook voor deze 38 personen plegen we extra inspanningen om deze zo spoedig mogelijk te huisvesten. Hierbij richten we ons wederom tot partijen in de lokale samenleving met het verzoek om ons hierbij te helpen. Als we deze 38 personen niet vóór 1 april 2025 hebben gehuisvest, neemt de provincie ook voor deze taakstelling een besluit tot indeplaatsstelling. Afhankelijk van de concreetheid van de gemeentelijke planvorming om deze achterstand in te halen zal de provincie de gemeente een nieuwe hersteltermijn geven, voordat deze tweede indeplaatsstelling geëffectueerd wordt. De aanname is dat dit weer een termijn van drie maanden zal zijn (dus tot 1 juli 2025), maar dat is niet zeker. De provincie heeft hier beleidsvrijheid. De lengte van de geboden periode is aan de provincie.

2024

De taakstelling voor 2024 was het huisvesten van 130 statushouders. Aan deze taakstelling is voldaan.

2025

¹ Er is wetgeving in de maak om deze preferente positie op te heffen maar de uitkomst van dat traject laat nog geruime tijd op zich wachten en de uitkomst is onzeker. Het kabinet heeft ook het voornemen geuit om de taakstelling op te heffen maar dit wetgevingstraject is nog niet gestart.

Na het inhalen van de achterstand van 2023 hebben we de taakstelling voor 2025 te vervullen. De taakstelling voor het eerste half jaar van 2025 bedraagt 64 personen, we verwachten voor het tweede halfjaar van 2025 een even groot aantal te moeten huisvesten. Onze verwachting van de totale taakstelling 2025 is daarmee 128 personen. Van deze taakstelling is nog niets gerealiseerd. Immers, alle plaatsingen vanaf 7 januari 2025 tellen mee voor het inhalen van de achterstand van 2023-I. Dit is een direct gevolg van de indeplaatsstelling. Indien de taakstelling van 2025-I niet vóór 1 juli 2025 wordt gehaald dan krijgt de gemeente een half jaar de tijd om deze achterstand in te halen.

Let op: deze eventuele nieuwe achterstand kan pas worden ingehaald als de taakstelling van het tweede halfjaar van 2025 is vervuld. Immers, buiten de situatie van een indeplaatsstelling tellen plaatsingen eerst mee voor realisatie van de taakstelling van het lopende halfjaar en pas daarna voor het inhalen van de eventuele achterstand.

Op basis van de resterende achterstand 2023 en de verwachte taakstelling 2025 moeten we dit jaar nog $2 + 38 + 128 = 168$ personen huisvesten.

Plan van aanpak

Voor de invulling van de taakstelling huisvesting statushouders is binnen de ambtelijke organisatie een programma Migratie ingericht. Het programma heeft als doel om een integrale aanpak te realiseren voor de volgende onderwerpen: Oekraïense ontheemden, statushouders en de asielopgave. Meer specifiek hebben we voor statushouders de ambitie bepaald dat wij voor hen sneller en effectiever huisvesting en inburgering willen realiseren. Ten uitvoering van deze ambitie zijn drie doelen bepaald: het wegwerken van de achterstand 2023, de realisatie van voldoende sociale huurwoningen op de langere termijn en de realisatie van een effectieve en integraal werkende organisatie op het gebied van huisvesting en inburgering van statushouders.

Voor de realisatie van bovenstaande doelen hebben we in afstemming met Wold en Waard en de provincie een plan van aanpak opgesteld. Specifiek gericht op het wegwerken van de achterstand 2023. Op dit plan rust geheimhouding en is vertrouwelijk voor de gemeenteraad ter inzage gelegd omdat het plan van aanpak bedrijfsgevoelige informatie bevat. Het plan is in uitvoering en bestaat uit de volgende maatregelen:

- Extra woningtoewijzingen door Wold en Waard in 2024 en 2025. Het totale aantal toezegde woningen bedraagt 60-65 woningen in 2024 en 40-45 woningen in 2025;
- Op basis van ervaringscijfers uit het afgelopen jaar gaan we uit van een gemiddelde bezetting per woning van 1,5 personen en daarmee verwachten we bij gelijkblijvend beleid van Wold en Waard in 2025 60 – 68 personen via Wold en Waard te kunnen plaatsen. We gaan met Wold en Waard het gesprek aan om te onderzoeken of we de gemiddelde bezetting per woning kunnen verhogen;
- Benutten van de mogelijkheden die de HAR (Hotel en Accommodatieregeling) ons biedt. We beschikken momenteel over een viertal chalets die we via de HAR-regeling inzetten. Dit staat gelijk aan een capaciteit van 8 personen per half jaar, dus maximaal 16 personen in 2025;
- Afspraken maken in de prestatieafspraken met Wold en Waard en huurdersverenigingen;
- Realisatie van minimaal 50 flexwoningen;
- Onderzoeken en inzetten van mogelijkheden op de private huurmarkt;
- Onderzoeken en inzetten van mogelijkheden van initiatieven zoals Thuisgevers.

Deze maatregelen kennen een doorlooptijd variërend van een half tot drie jaar. De maatregelen hebben in 2024 niet het resultaat opgeleverd dat we hadden verwacht. De taakstelling 2024 is weliswaar vervuld, maar de achterstand 2023 is beperkt ingelopen. Er zijn dus extra inspanningen nodig om de achterstand 2023 alsnog in te kunnen halen. Om deze reden hebben we op 21 januari 2025 een voorgenomen besluit genomen om een doorstroomlocatie in Doezum te realiseren.

Doorstroomlocatie

Een doorstroomlocatie is een vorm van tijdelijke huisvesting voor statushouders in afwachting van vervolghuisvesting. Idealiter is die vervolghuisvesting een reguliere woning van Wold en Waard maar dat kan ook een andere vorm van huisvesting zijn. Het Ministerie van Asiel en Migratie geeft subsidie voor het realiseren van doorstroomlocaties in de vorm van een dagvergoeding van € 60 per persoon per dag voor de duur van maximaal één jaar en een (gedeeltelijke) vergoeding van de kosten om een terrein of gebouw hiervoor geschikt te maken. Voorwaarde daarvoor is dat de doorstroomlocatie maximaal drie jaar in gebruik is. Een doorstroomlocatie is naar zijn aard dus tijdelijk.

Voorgenomen besluit 21 januari 2025

Wij zijn door de firma REND B.V. benaderd. REND B.V. heeft ons aangegeven de locatie aan de Provincialeweg 133a in Doezum - een voormalig camperpark dat al geruime tijd te koop staat - te willen kopen en deze na aankoop aan ons te willen verhuren, inclusief 25 chalets om deze in te zetten als doorstroomlocatie. Een plan van deze omvang zou ons in de gelegenheid stellen om de achterstand 2023 (op dat moment nog 80 personen) in één keer in te lopen en daarna te dienen om ook de taakstelling 2025 tijdelijk en gedeeltelijk te kunnen opvangen.

Op basis van dit aanbod hebben we op 21 januari 2025 onder andere het voorgenomen besluit genomen om de locatie aan de Provincialeweg 133a in te willen zetten als doorstroomlocatie voor de duur van 3 jaar voor 75 á 100 personen. Verder hebben we besloten om voor dit besluit een participatietraject te doorlopen volgens de trede "Raadplegen" en de provincie te vragen uitvoering van de indeplaatsstelling uit te stellen indien ultimo maart 2025 nog niet alle plaatsingen zijn gerealiseerd maar de doorstroomlocatie wel in ontwikkeling is. Op basis van dit besluit hebben we ook het traject voor de vergunningverlening opgestart. We beschrijven hieronder het resultaat van de verschillende onderdelen.

Participatie

In het participatietraject hebben we tot op heden 139 reacties via het reactieformulier ontvangen. De bijeenkomsten op 24 februari 2025 zijn door meer dan 500 personen bezocht. Daarnaast hebben we meerdere brieven ontvangen, van onder andere dorpsbelangen Doezum en Grootegast. Dorpsbelang Doezum heeft een eigen enquête uitgevoerd die door 245 personen is ingevuld. Naast de bijeenkomsten zijn er door collegeleden met Dorpsbelangen en individuele inwoners de nodige contacten geweest. Tot slot zijn er de nodige vragen per e-mail of telefonisch aan ons gesteld en beantwoord. Op grond van bovenstaande aantallen kunnen we concluderen dat er een hoge opkomst en betrokkenheid bij het participatieproces is. We geven hieronder de opbrengst van het participatieproces op hoofdlijnen weer en sluiten af met een duiding daarvan.

Omvang

Een groot deel van de bezwaren die zijn geuit richten zich tegen de beoogde omvang van de locatie. 75 á 100 personen vinden mensen veel te veel. Dit aantal wordt gerelateerd aan de omvang van het dorp Doezum, dat iets meer dan 700 inwoners kent. De beoogde omvang zorgt voor een uitbreiding van het inwoneraantal met 10 procent. Mensen maken zich ook zorgen over de draagkracht van voorzieningen als huisartsen- en tandartsenzorg en (zwem)onderwijs. Deze zorg wordt versterkt door de verwachte samenstelling van de groep, die veelal zal bestaan uit alleenstaanden en alleengaanden van diverse komaf. Mensen maken zich zorgen over gedrag en dynamiek die dit in hun ogen grote aantal met zich meebrengt.

Spreading

Een argument dat verwant is aan de omvang gaat over spreiding. Het aantal van 75 á 100 personen op één plek wordt als te veel en te belastend ervaren. Een lager aantal in combinatie met spreiding (over andere dorpen c.q. de oude gemeenten) wordt in een groot aantal reacties als een betere oplossing gezien. Gewezen wordt naar alternatieven zoals woningbouwlocaties in Zuidhorn, Grootegast of Leek, camping Nienoord en camping Westerkwartier en ook worden suggesties gedaan van 1 of 2 chalets per dorp.

Veiligheid

Mensen maken zich verder ernstig zorgen over de veiligheid. Deze zorgen vloeien eveneens voort uit het beoogde aantal en de samenstelling van de groep. Een kleiner aantal personen en gezinnen in plaats van alleenstaanden en alleengaanden zou een heel ander gevoel van veiligheid betreffende de locatie geven. Specifiek maken mensen zich zorgen over de veiligheid rondom het zwembad en van kinderen die langs de opvang naar school of naar sport fietsen. De aanwezigheid van beveiliging (24/7) wordt door sommigen als bevestiging ervaren dat er wel degelijk veiligheidsrisico's zijn.

Maximale duur

Een zorg die verder wordt geuit is die over de maximale duur. Mensen zijn bang dat de locatie na drie jaar blijft, enerzijds omdat de problematiek dan nog niet is opgelost en anderzijds vanwege de belangen van de ondernemer.

Integratie, trauma en begeleiding

Een volgende lijn van bezwaren en zorgen betreft de cultuurverschillen en uitdagingen op het gebied van integratie en de geestelijke gesteldheid van de mensen die in de doorstroomlocatie worden gehuisvest. Ook hier wordt door enkelen de relatie met de beoogde omvang gelegd. Kernargument is dat er een groot verschil is tussen de cultuur en belevingswereld van de degenen die komen en degenen die er al wonen en dat het een stevige uitdaging is om deze te overbruggen. De schaalgrootte en het gebrek aan spreiding zouden integratie in de samenleving verder bemoeilijken doordat statushouders dan eerder bij elkaar blijven in plaats van verbinding zoeken met hun omgeving.

Snelheid en dwang

Veel bezwaren richten zich verder op de snelheid en het ontbreken van keuzevrijheid. De realisatie van de doorstroomlocatie wordt ervaren als iets wat 'er doorgedrukt wordt' onder drang of dwang van de provincie. Mensen nemen daarbij in ogenschouw de duur van de problematiek (het speelt al sinds 2023). Verder ervaren mensen ongelijkheid: als zij zelf met een initiatief komen duurt een antwoord veel langer dan wanneer een ondernemer een voor hem en de gemeente vermeend lucratief aanbod doet. Bovendien: of de gemeente hier wel of niet toe besluit maakt naar het schijnt niet uit, mensen denken dat de doorstroomlocatie er toch wel komt. In die zin ontstaat het beeld dat het college nu reeds de regie kwijt is, hoewel dat formeel nog niet het geval is.

Voorrang statushouders, eigen kinderen op de wachtlijst

Een ander argument gaat over het ervaren onderscheid tussen wat de gemeente doet op het gebied van jongerenhuisvesting en de huisvesting van statushouders. Kinderen moeten jarenlang wachten op een woning, terwijl statushouders voorrang krijgen. Dit wordt als oneerlijk ervaren.

Plan van aanpak

Een andere set opmerkingen heeft als strekking dat de gemeente geen plan zou hebben, er sprake zou zijn van een ongestructureerde aanpak van dit probleem.

Verdienmodel

De snelheid van het proces (zie de argumentatie hierboven) en het ontbreken van alternatieven wordt door sommigen ervaren als een situatie waarin de gemeente geen andere keus heeft dan met

de ondernemer zaken te doen. De ondernemer zou er beter van worden over de rug van de samenleving. Daarbij wordt ook gezinspeeld op belangenverstrengeling tussen de ondernemer en raadsleden.

Communicatie

Tot slot wordt de manier van communiceren als niet-transparant, formeel en weinig empathisch ervaren. In de informatiebijeenkomst zien enkelen de gemeente een defensieve houding aannemen. De toepassing van de trede raadplegen wordt door enkelen niet gesteund in het licht van het onderwerp en de impact op de samenleving. Daarnaast kan een oproep aan of een gesprek met de samenleving ook oplossingen opleveren, zo wordt gesteld.

Duiding

Het merendeel van de reacties die we tijdens de bijeenkomst in Doezum hebben ontvangen is overwegend negatief. De rode draad was dat er, enkelen uitgezonderd, geen breed draagvlak is voor de huisvesting van statushouders in Doezum en al helemaal niet voor het beoogde aantal. Men vraagt om af te zien van een doorstroomlocatie in Doezum of om een forse verlaging van het aantal en spreiding over de gemeente, in lijn met de spreiding in de reguliere huisvesting van statushouders. Onze inwoners voelen zich verder geconfronteerd met een ontwikkeling die voor de gemeente een urgent probleem oplost waar zij geen enkele invloed of zeggenschap over hebben en die voor hen voelt als zeer risicovol en oneerlijk.

Vraag aan de provincie

Op grond van ons besluit van 21 januari 2025 hebben we aan de provincie de vraag voorgelegd om coulant te zijn met de effectuering van de indeplaatsstelling in het licht van ons voornemen om een doorstroomlocatie te realiseren. De achtergrond van deze vraag komt voort uit het feit dat planontwikkeling en realisatie tijd kosten en we niet in staat zijn om vóór afloop van de hersteltermijn (1 april 2025), zowel een ordentelijk besluitvormings- als realisatietraject te doorlopen. De provincie heeft aangegeven de hersteltermijn als harde termijn te zien. Dat betekent dat als op 1 april 2025 de resterende taakstelling 2023-I (42 personen) niet volledig is gerealiseerd, de indeplaatsstelling geëffectueerd wordt. Bij een indeplaatsstelling neemt de provincie de huisvesting van statushouders over als de gemeente dit niet regelt. De gemeenteraad wordt buitenspel gezet en verliest invloed op dit beleidsterrein. De provincie bepaalt dan waar statushouders worden gehuisvest. In dit geval kunnen wij niet overzien wat de (financiële) consequenties zijn.

Vergunningsproces

Om een doorstroomlocatie mogelijk te maken is een tijdelijke omgevingsvergunning nodig. Het proces dat hiervoor wordt doorlopen is die van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (bopa) met bindend adviesrecht voor de raad. Op grond van ons voorgenomen besluit van 21 januari 2025 hebben we deze procedure en de daarvoor benodigde onderzoeken in gang gezet.

Overwegingen en besluit

De realisatie van (tijdelijke) huisvesting voor statushouders is een complex dossier in een complexe lokale, regionale en landelijke context. Het onderwerp is omstreden omdat het draagvlak in en de draagkracht van de samenleving voor huisvesting van migrantengroepen afneemt. Dit is mede een gevolg van het feit dat voorzieningen zoals zorg en onderwijs nu al onder druk staan en de woningbouw niet snel genoeg tot resultaat voor alle doelgroepen leidt. In de lokale samenleving van het Westerkwartier wordt deze problematiek ook gevoeld en wordt het daarmee gepaard gaande ongenoegen geuit in zowel het participatieproces, in de media als in de politiek-bestuurlijke omgeving.

Tegelijkertijd hebben we gezien dat de uitdaging om statushouders te huisvesten ook maatschappelijke partijen en particulieren activeert om een bijdrage te leveren. In het participatieproces zijn daartoe ook de nodige suggesties gegeven. De laatste weken hebben we een betrokkenheid gezien vanuit de samenleving om de (tijdelijke) huisvesting van statushouders te realiseren. Een aantal particulieren en maatschappelijke partijen heeft zich gemeld en aangegeven dat zij statushouders (tijdelijk) willen huisvesten. Deze inzet heeft, aanvullend op de inzet van Wold en Waard, erin geresulteerd dat de 42 personen uit de taakstelling van 2023-I nagenoeg allemaal zijn geplaatst en we goede verwachtingen hebben om ook de resterende personen uit die taakstelling 2023-I vóór 1 april van dit jaar te plaatsen. We willen deze weg van het benutten van de kracht van de samenleving verder vervolgen en onderdeel laten zijn van onze aanpak voor de komende jaren.

Strikt genomen hebben we een taakstelling, is de provincie in de plaats getreden en moeten we er in dit licht alles aan doen om de achterstand 2023 in te halen en de taakstelling 2025 te realiseren. Voor de meeste zorgen en bezwaren is wel een reactie te geven of mitigerende maatregel te treffen. Dit zou echter een miskennen zijn van de spanningen die in de samenleving gevoeld worden en die op de bijeenkomst van 24 februari 2025 en in het participatietraject zo duidelijk naar voren zijn gekomen. Het doel van het participatietraject was het geven van informatie en het ophalen van vragen, zorgen en gevoelens bij het voorgenomen besluit. Het gaat nu om het vinden van een balans tussen hetgeen nodig is en het effect dat dat heeft op de samenleving.

Ons voorgenomen besluit gaf ons alle ruimte om de achterstand vanuit 2023 in te halen en capaciteit te realiseren voor een deel van de taakstelling van 2025. Op grond van de opbrengsten van het participatietraject komen we echter tot de conclusie dat met dit aantal de balans tussen wat nodig is en wat dat voor effect heeft op de samenleving verstoord wordt. Dit vinden wij niet wenselijk.

We hebben vervolgens onderzocht of het mogelijk is een doorstroomlocatie met een kleinere omvang te realiseren, bijvoorbeeld ter grootte van 38 personen, de achterstand van 2023-II. Inhoudelijk is dit een haalbaar alternatief: het terrein is daarvoor geschikt en de ondernemer is bereid om ook voor een geringer aantal chalets en personen ons de locatie aan te bieden. We komen echter tot de conclusie dat de bijdrage die we vanuit eigen middelen moeten leveren niet in verhouding staat tot de oplossing van ons probleem: de kosten voor een doorstroomlocatie voor 38 personen zijn onzes inziens te hoog in relatie tot de mate waarin deze doorstroomlocatie dan bijdraagt aan de realisatie van de taakstelling. In het geval van 25 chalets en 75 á 100 statushouders staan de opbrengsten nagenoeg in verhouding met de realisatiekosten. Een afschaling van de omvang van de doorstroomlocatie leidt tot een tekort op de exploitatie die voor rekening van de gemeente komt, ten laste van de beschikbare middelen voor het huisvesten van statushouders. Bijvoorbeeld bij de realisatie van 13 chalets en 38 statushouders hebben wij als gemeente een tekort van minimaal € 1.4 miljoen en maximaal € 2.2 miljoen.

We nemen daarbij verder in overweging dat de opgave voor de komende jaren groot blijft: los van de achterstand moeten we jaarlijks 128 personen huisvesten en dit vraagt om meer en nieuwe maatregelen die we graag in samenhang willen bezien en waarbij we spreiding over de hele gemeente van belang achten. Er is ook nieuw rijksbeleid dat deze nieuwe maatregelen financieel kan ondersteunen. Dit betekent dat het tijd is om het plan van aanpak te herijken.

We nemen daarbij verder in ogenschouw dat de vraag of de indeplaatsstelling 2023-I wordt geëffectueerd niet zozeer afhangt van de omvang van de doorstroomlocatie maar of we in staat zijn om de laatste personen van 2023-I voor 1 april 2025 te plaatsen. Als dat lukt en we realiseren zonder doorstroomlocatie voldoende huisvesting voor de resterende 38 personen van 2023-II binnen de hersteltermijn, dan is de druk van de provincie er 'even' af. We worden dan waarschijnlijk aangesproken wegens het niet halen van de taakstelling 2025-I en krijgen in dat geval weer een

hersteltermijn van een halfjaar. Hoe dan ook: de druk om tijdelijke huisvesting voor statushouders te vinden blijft de komende jaren hoog. We nemen hier wel een risico met betrekking tot de reactie van de provincie op ons besluit. We lichten dit toe in de paragraaf risico's.

Op grond van de voorgaande overwegingen hebben we het besluit genomen om niet over te gaan tot het realiseren van een doorstroomlocatie in Doezum met 25 chalets met 75 á 100 personen en ook niet voor het mogelijk afschalen van de omvang. Een afschaling van de omvang van de doorstroomlocatie leidt tot een tekort op de exploitatie die voor rekening van de gemeente komt, ten laste van de beschikbare middelen voor het huisvesten van statushouders. Bijvoorbeeld bij de realisatie van 13 chalets en 38 statushouders hebben wij als gemeente een tekort van minimaal € 1.4 miljoen en maximaal € 2.2 miljoen. En daarvoor nu geen voorstel te doen aan de gemeenteraad. Verder gaan we het plan van aanpak voor het realiseren van de taakstelling huisvesting statushouders herijken. In dat plan nemen we nadrukkelijk de samenwerking met onze inwoners op en krijgt spreiding over de gehele gemeente een plek. We blijven als gemeente natuurlijk verantwoordelijk voor de invulling van de wettelijke taak: het huisvesten van statushouders. Tot slot blijven we de komende tijd inzetten op het bevorderen van de maatschappelijke betrokkenheid om de wettelijke taakstelling voor het huisvesten van statushouders te realiseren. We betrekken hierbij inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Risico's

Aan ons besluit kleven de volgende risico's:

- Het is onduidelijk of de bereidheid van maatschappelijke partijen, particulieren en ondernemers voldoende is om ook de achterstand 2023-II (en de opgaven in de jaren daarna) geheel of gedeeltelijk op te vangen. Het kan daarom alsnog nodig zijn om een doorstroomlocatie of andere maatregelen te realiseren;
- De noodzaak om vervolghuisvesting te organiseren blijft groot en wordt vanwege de differentiatie in opvangduur groter;
- Het risico op de indeplaatsstelling door de provincie blijft bestaan en wordt mogelijk groter omdat de door ons gekozen oplossing minder zekerheid biedt dat de achterstand 2023-II tijdig en volledig wordt ingehaald. Daarmee is er voor de provincie mogelijk minder aanleiding om een hersteltermijn van (minimaal) drie maanden na indeplaatsstelling te geven. Dit kan dus betekenen dat de provincie op 1 april 2025 in de plaats treedt voor de achterstand 2023-II en ons geen hersteltermijn geeft;
- Voor de financiering van de kosten kunnen we mogelijk geen beroep meer doen op de vergoeding vanuit de regeling doorstroomlocaties, die per persoon maximaal € 21.900 oplevert. De HAR-vergoeding is eenmalig € 9.380. Daarmee is onze verwachting dat in geval van langduriger opvang deze vergoeding onvoldoende zal zijn om de kosten op te vangen en hiervoor dekking vanuit de reserve vluchtelingen nodig zal zijn. Dit moeten we verder in kaart brengen;
- Verdeling van de huisvesting over een groter aantal locaties maakt het nodig om een nieuwe werkwijze voor de begeleiding te realiseren. We hebben nog geen inzicht in de kosten hiervan;
- Tijdelijk huisvesten van statushouders vraagt om bewaking van de maximale huurtermijn in relatie tot huurbescherming. Dit is complexer naarmate het aantal opvangplekken groter en gefragmenteerder is;
- Huisvesting door particulieren kan door hen op termijn als belastend worden ervaren. We hebben dat ook gezien in de opvang van Oekraïense ontheemden. Het is nodig om voor 'spijtoptanten' een andere oplossing te organiseren. Daarentegen worden na drie jaar ook nog steeds ongeveer 90 Oekraïense ontheemden door particulieren opgevangen.

- We hebben een aantal statushouders tijdelijk gehuisvest om de achterstand 2023-I vóór 1 april 2025 op te lossen. Deze moeten binnen nu en een periode van een halfjaar tot maximaal twee jaar worden herplaatst. Dit drukt op de taakstelling van het lopende halfjaar.

Vervolgtraject

Allereerst gaan we betrokkenen bij ons voorgenomen besluit van 21 januari 2025 informeren. Dat gaat in eerste instantie om de inwoners die een uitnodiging hebben ontvangen voor de informatiebijeenkomst op 24 februari 2025, verenigingen van dorpsbelangen en ondernemersverenigingen, andere direct omwonenden, REND B.V., de provincie en de gemeenteraad. Verder informeren we de ketenpartners die de afgelopen periode hard hebben gewerkt om de doorstroomlocatie mogelijk te maken.

We gaan onverminderd door met de maatregelen in ons plan van aanpak. We doen dat onder andere in lijn met de initiatieven voor de opvang van statushouders die we in de afgelopen tijd voorbij hebben zien komen. We gaan actief in gesprek met inwoners van alle 41 dorpen en kernen om de bereidheid van het opvangen van statushouders te verkennen. Daarbij nemen we de schaal van de kern in ogenschouw. Een en ander verwerken we in ons plan van aanpak dat we, parallel aan de bovenstaande acties, daarmee gaan herijken. Dit alles doen we in het licht van de grote opgave die ons nu en de aankomende periode te wachten staat.

Communicatie

Over het besluit is bijgaand persbericht opgesteld. Het persbericht wordt naar alle betrokkenen en participanten verzonden. Ook zal het persbericht op de website van de gemeente Westerkwartier en op de gemeentepagina worden gepubliceerd.

Programma

Migratie